

Sygn. akt II S 286/16

POSTANOWIENIE

Dnia 23 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny – Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Magdalena Meroń-Pomarańska

Sędziowie: SO Anna Nowak (sprawozdawca)

SO Weronika Oklejak

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2016 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi A. M.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie, sygn. akt I C 100/15/N

postanawia:

1. stwierdzić, że w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Krakowa - Nowej Huty w Krakowie o sygn. akt I C 100/15/N nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. przyznać od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa - Nowej Huty w Krakowie na rzecz skarżącego A. M. kwotę 2 000 (dwa tysiące) złotych;
3. oddalić skargę w pozostałej części;
4. zasądzić od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie na rzecz skarżącego kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania;
4. nakazać Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu dla Krakowa - Nowej Huty w Krakowie zwrot skarżącemu kwoty 100 (sto) złotych wobec uwzględnienia skargi.

SSO Weronika Oklejak	SSO Magdalena Meroń-Pomarańska	SSO Anna Nowak
----------------------	--------------------------------	----------------

UZASADNIENIE

Do tut. Sądu wpłynęła skarga A. M. w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Skarżący wniósł o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie, sygn. akt I C 100/15/N, nakazanie Sądowi Rejonowemu rozpoznanie sprawy w terminie 2 miesiące, przyznanie os (...) na rzecz skarżącego kwoty 2.000 zł tytułem prowadzenia postępowania w sposób przewlekły. W uzasadnieniu skarżący podniósł, że w dniu 3 grudnia 2014 r. przed Sądem Rejonowym dla Krakowa - Nowej Huty w Krakowie, skarżący wytoczył powództwo o zapłatę przeciwko Gminie K. - L.. W przedmiotowym postępowaniu skarżący dochodzi od pozwanej odszkodowania z tytułu zaniechania obowiązku zapewnienia pomieszczenia tymczasowego dłużnikowi R. B.. Wobec kwestionowania przez stronę pozwaną wysokości poniesionej przez powoda szkody, konieczne było

wnioskowanie o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego na okoliczność jaki czynsz powód mógłby uzyskać z wynajmu budynku zajmowanego przez dłużnika w okresie objętym żądaniem pozwu. Na rozprawie w dniu 18 czerwca 2015 r. Sąd postanowił dopuścić wnioskowany dowód z opinii biegłego. Następnie 30 września 2015 r. zwrócono się z odezwą o wykonanie przedmiotowej opinii do biegłego Ł. B., zakreślając termin 6 tygodni. Niezależnie od powyższego, przedmiotowa nieruchomości została zbyta, zaś nowy właściciel jej biegłemu nie udostępnił. Strona powodowa udostępniła biegłemu operat szacunkowy nieruchomości sporządzony dla potrzeb postępowania egzekucyjnego. Biegły w piśmie skierowanym do Sądu z 16 listopada 2015 r., podniósł, iż w udostępnionym operacie wskazano powierzchnię użytkową, nie załączając dokumentacji architektonicznej. Jednocześnie wyraził zapytanie czy Sąd wyraża zgodę na przyjęcie powierzchni obiektu w oparciu o dane powierzchni wskazane w opinii oraz o wydłużenie terminu o trzy tygodnie od momentu otrzymania odpowiedzi. Pismem z 13 lipca 2016 r. Sąd zwrócił się do biegłego o zwrot akt bez wykonania opinii. Akta zwrócone zostały przez biegłego w dniu 4 sierpnia 2016 r - nadal przez okres ponad 2 miesięcy nie zostały podjęte w sprawie żadne czynności.

Pismem z dnia 3 listopada 2016 r. Skarb Państwa – Prezes Sądu Rejonowego dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie, zgłaszając swój udział w sprawie wniósł o oddalenie skargi. W uzasadnieniu podniósł, że do czasu skierowania opinii do biegłego i powzięcia informacji o niemożności wykonania oględzin, czynności w sprawie podejmowane były niezwłocznie - w terminach nieprzekraczających 10 dni. W realiach pracy w I Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego dla Krakowa - Nowej Huty w Krakowie, gdzie stan referatu Sędziego referenta wynosił około 700 spraw czynnych, tak szybkie podejmowanie czynności wymagało wzmoczonego wysiłku. Trzy i pół miesięczna przerwa pomiędzy nadesłaniem przez biegłego dokumentów dostarczonych mu bezpośrednio przez pełnomocnika powoda (14 marca 2015 roku), a wydaniem zarządzenia w dniu 8 lipca 2016 roku wynikała z konieczności analizy nadesłanego dokumentu z zapisami przebiegu rozprawy pod kontem możliwości wykorzystania tego dokumentu na potrzeby opinii w niniejszej sprawie. Termin ten przy uwzględnieniu obciążenia Sędziego referenta - duża ilość spraw, o której mowa była powyżej, bardzo duża liczba wniosków o sporządzenie uzasadnienia orzeczeń (średnio 3 uzasadnienia na tydzień) uniemożliwia podejmowania czynności w krótszych terminach. To samo dotyczy czasokresu pomiędzy zwrotem akt przez biegłego (w dniu 4 sierpnia 2016 roku), a wydaniem kolejnego zarządzenia w dniu 25 października 2016 roku. W tym ostatnim przypadku termin podjęcia czynności, przy uwzględnieniu okresu urlopowego, nie przekroczył 2 miesięcy. Podkreślono, że od 2013 roku na skutek zdarzeń losowych (długotrwałe zwolnienia lekarskie czy nominowanie sędziów do innego sądu) ilość spraw w referatach sędziów orzekających w I Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego dla Krakowa - Nowej Huty w Krakowie uniemożliwia terminowe podejmowanie czynności, pomimo dokładanego wielkiego wysiłku i zaangażowania. Ilość spraw w referatach poszczególnych sędziów jest tak znaczna, że całkowicie uniemożliwia prowadzenie postępowań w sposób sprawny i przekłada się na brak fizycznych możliwości opanowania referatów. Tak znaczne obciążenie pracą powoduje zarówno długie okresy bezczynności w poszczególnych sprawach, wydłużenie się terminów rozpraw, jak i stanowi przyczynę coraz liczniejszych pomyłek. Już bowiem sama liczba akt, które zalegają w gabinetach sędziów i utrudniają nawet poruszanie się po gabinecie, jak i świadomość piętrzących się zaległości wytwarzają znaczną presję uniemożliwiają spokojne podejmowanie czynności w poszczególnych sprawach. To właśnie praca w takich warunkach jest przyczyną opóźnień w podejmowaniu czynności przez Sędziego referenta.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Sprawa I C 100/15/N została zainicjowana pozwem złożonym przez skarżącego w dniu 3 grudnia 2014 r. W dniu 5 grudnia 2014 r. (k. 1) przydzieloną ją do referatu referendarza sądowego. Pierwsze czynności w sprawie zostały podjęte w dniu 12 stycznia 2015 roku, kiedy to referendarz stwierdził brak podstaw do wydania w sprawie nakazu zapłaty i zarządził przekazanie sprawy Sędziemu Przewodniczącemu celem podjęcia dalszych czynności (k. 23). W dniu 14 stycznia 2015 roku sprawa została przydzielona do referatu sędziego referenta (k. 24). W dniu następnym, tj. 15 stycznia 2015 roku sędzia referent wydał zarządzenie o zakreśleniu sprawy w rep. „Nc” i wpisaniu do rep. „C” oraz zarządził doręczenie odpisu pozwu stronie pozwanej, zobowiązując ją równocześnie do złożenia odpowiedzi na pozew i zgłoszenia wniosków dowodowych w terminie 14 dni (k. 25). Odpowiedź na pozew wpłynęła do akt w dniu 12 lutego 2015 roku (k. 28). Strona pozwana zakwestionowała wysokość czynszu przyjętego przez powoda na kwotę 2.500 zł miesięcznie. Podniosła, że czynsz w takiej wysokości, przy uwzględnieniu rzeczywistej powierzchni nieruchomości

i jej standardu nie jest możliwy do osiągnięcia. W dniu 20 lutego 2015 roku wyznaczony został termin rozprawy na dzień 18 czerwca 2015 roku (k. 34). W dniu 22 maja 2015 roku wpłynął do Sądu wniosek pełnomocnika strony pozwanej o zmianę terminu rozprawy, który nie został uwzględniony (k. 41). Na rozprawie w dniu 18 czerwca 2015 roku zostały dopuszczone dowody, w tym dowód z opinii biegłego sądowego, który miał ustalić stawkę czynszu jaki powód mógł osiągnąć wynajmując lokal w okresie objętym żądaniem pozwu. Opinia miała być sporządzona po oględzinach lokalu. Na rozprawie powód został także zobowiązany do uiszczenia zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego (k. 43). Zaliczka uiszczona została w dniu 19 czerwca 2015 roku (k. 44). Akta wraz z dowodem uiszczenia zaliczki zostały przedłożone Sędziemu Referentowi w dniu 19 czerwca 2016 roku (k. 44). W okresie od 14 lipca 2015 roku do 31 sierpnia 2015 roku Sędzia referent przebywał na urlopie wypoczynkowym. W dniu 25 września 2015 roku sporządzona została odezwa do biegłego (k. 46), która ekspediowana została w dniu 30 września 2015 roku. Termin oględzin nieruchomości wyznaczony został przez biegłego na dzień 5 listopada 2015 roku (k. 49). W dniu 19 listopada 2015 roku przedłożono Sędziemu referentowi akta wraz z pismem biegłego z dnia 16 listopada 2015 roku, którym biegły informuje o zbyciu nieruchomości przez powoda i niemożności dokonania jej oględzin. Biegły zwrócił się z zapytaniem czy na potrzeby opinii może posłużyć się operatem szacunkowym z dnia 8 lipca 2010 roku sporządzonym na potrzeby postępowania egzekucyjnego, który dostarczony mu został przez pełnomocnika powoda. W dniu 23 lutego 2016 roku Sędzia referent zwrócił się do biegłego o nadesłanie operatu szacunkowego przedłożonego mu przez pełnomocnika powoda (k. 51). Operat został złożony przez biegłego w dniu 14 marca 2016 roku (k. 53). W dniu 8 lipca 2016 roku Sędzia referent wydał zarządzenie o zwróceniu się do biegłego o zwrot akt bez wykonania opinii. Akta zostały zwrócone w dniu 4 sierpnia 2016 roku (k. 67). W okresie od 18 lipca 2016 roku do 31 sierpnia 2016 roku Sędzia referent korzystał z urlopu wypoczynkowego (k.67). W dniu 14 października 2016 roku wydane zostało zarządzenie zobowiązujące pełnomocnika powoda do oświadczenia w terminie 14 dni czy pomimo zmiany właściciela istnieje możliwość udostępnienia biegłemu nieruchomości w celu jej oględzin, a jeżeli nie to do nadesłania w powyższym terminie dokumentacji architektonicznej budynku oraz dokumentacji obrazującej jej stan techniczny i standard wykończenia (k. 69).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U., Nr 179, poz. 1843 ze zm.) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Treść tego przepisu wskazuje, że przewlekłość postępowania ma miejsce wówczas, gdy trwa ono ponad konieczność niezbędną do wyjaśnienia istotnych dla końcowego rozstrzygnięcia okoliczności faktycznych i prawnych, pozostających w związku przyczynowym z działaniem lub bezczynnością sądu. Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania w sprawie orzeczenia. Czynności procesowe powinny zabierać odpowiednią ilość czasu, a zatem być podejmowane bez zbędnej zwłoki, która wskazywałaby na bezczynność sądu lub bezproduktywność podejmowanych działań. W myśl natomiast art. 1 ust. 1 wskazanej ustawy do nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu sprawy może dojść zarówno skutek bezczynności (zaniechania), jak i skutek działania sądu. Odpowiada temu nakaz rozważenia przy rozpoznawaniu skargi nie tylko terminowości podjętych przez sąd czynności, ale także ich prawidłowości. W konsekwencji o przewlekłości postępowania można mówić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy. Jak wskazuje się w orzecznictwie, przez przewlekłość postępowania rozumie się nieuzasadnione żadną z okoliczności wymienionych w art. 2 ust. 2 ustawy długotrwałe zaniechanie przez sąd czynności lub podejmowanie czynności nieefektywnych bądź pozornych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2011 roku, III SPP 14/11, niepubl. SIP LEX nr 1095951).

W ocenie Sądu Okręgowego zarzuty podniesione w skardze są uzasadnione. W niniejszej sprawie doszło do przewlekłości postępowania albowiem brak jest możliwości uznania, że postępowanie w nin. sprawie przez Sąd było racjonalne, a podjęte czynności zmierzały do zakończenia postępowania w rozsądnym terminie. W szczególności czynności po otrzymaniu informacji z dnia 18 listopada 2015 roku, od biegłego o niemożliwości dokonania oględzin są dokonane w zbyt długim terminie. Pozbawione przymiotu racjonalnie dążących do zakończenia postępowania są czynności Sądu po piśmie biegłego z dnia 14 marca 2016 roku. W tym czasie bowiem należało podjąć odpowiednią decyzję procesową i w zależności od poglądu merytorycznego (którego Sąd rozpoznający skargę na przewlekłość nie jest władny sugerować) na sposób rozpoznania tejże sprawy bądź zastosować tryb, o którym pisze powód w swoim piśmie z 2 listopada br. bądź w razie niepooddzielania poglądu o dopuszczalności tego trybu - inne instytucje procesowe, które pozwalają na zakończenie procesu orzeczeniem kończącym sprawę. Natomiast wezwania z dnia 14 października br. dość, że co najmniej siedem miesięcy spóźnione, to ze względu na zastosowany rygor nie może znaleźć racjonalnego uzasadnienia w procedurze cywilnej.

Okolicznością usprawiedliwiającą przewlekłość postępowania w sprawie nie może być powoływana przez Skarb Państwa obszerność referatu sędziego. Powszechnie przyjmuje się, że występujące w sądach rozpoznających sprawę problemy związane z brakami kadrowymi czy trudnościami lokalowymi nie mogą być okolicznościami usprawiedliwiającymi przewlekłość postępowania. W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, jak i Sądu Najwyższego utrwalil się pogląd, że obowiązkiem każdego państwa-strony Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności jest zapewnienie takiej organizacji i funkcjonowania systemu organów wymiaru sprawiedliwości, które umożliwiają rzeczywiste i skuteczne korzystanie z gwarantowanego w art. 6 tej konwencji prawa do sądu, w tym także prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2005 roku, III SPP 109/05, OSNP 2006, nr 1-2, poz. 33). Państwo ma obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej, w tym zapewnienia optymalnej obsady kadrowej sądów o(tak też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2005 roku, III SPP 34/05, OSNP 2005, nr 20, poz. 327). Ostatnie z przytoczonych stanowisk odnieść trzeba również do sądów pierwszej instancji.

Dokonując oceny zasadności żądanej kwoty Sąd wziął pod uwagę wysokość żądania i że jest to kwota minimalna jaką może zasądzić. Zasądzona kwota jest odpowiednia i wystarczająca do zrekompensowania szkody powstałej wskutek zaistniałej w sprawie przewlekłości postępowania.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 1 i 2 sentencji na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 z późn. zm.).

Sąd Okręgowy nie uwzględnił żądania wydania odpowiednich zaleceń w trybie art. 12 ust. 3 ustawy, z uwagi na fakt, iż nie jest możliwe nakazanie wydania orzeczenia merytorycznego w tym terminie albowiem Sąd musi co najmniej jeszcze jedną czynność procesową wykonać, aby móc prawidłowo rozstrzygnąć sprawę. Zatem określenie terminu 2 miesięcy nie znajduje uzasadnienia.

O obowiązku zwrotu uiszczonyj opłaty od skargi Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy.

SSO Weronika Oklejak SSO Magdalena Meroń-Pomarańska SSO Anna Nowak